

BAJA-BÁCSKA

Miniszterelnökség Hívtőosztálya
Budapest. Miniszterelnökségi Várpalota.

Szerkesztőség az kiadóhivatal:
FELÉNYEK-TERE 2. SZÁM

Feladat: MEGJELENÉS ÉS TELEFON: HÍRTO
DR. KNÉZY LEHEL.

Szerkesztő
JEGESS JÓZSEF

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Helyben negyedévre 0 pengő
Helyben egy hónapra 2 pengő

Madách Imre szobra.

Madách Imre „Az Ember Tragédiájában” az emberi nem sorsát, küzdelmeit, felemelkedését, bukását, szinte örökös vergődését sok ezer esztendő kimagasló történelmi eseményein, jövőben elképzelt álmokképek keresztül olyan plasztikusan, a szárnyaló fantázia, mélységes filozófia és a jellemző drámai erő olyan tökéletes harmóniájával varázsolta elénk, mint egyetlen más költője sem a világnak.

A világháború és az azt követő idők gazdasági, pénzügyi, világnézeti és politikai válságai, az emberiség lázas kutatása új utak, új létformák után ismét aktuálisá tették Madách Imre halhatatlan művét és semmiért sem véletlen műve az, hogy drámai költeménye épen most került a közérdeklődés központjába s indult európai hódító körútra.

A béke gazdaságilag, lelkiileg, szellemileg kiegyensúlyozott napjaiban nem éreztük annyira Ádám és Éva történetében a mi sorsunkat, az emberiség sorsát, mint ma, amikor mindegyikünk egy-két évtized alatt több század történelmét és lelki világát élte át.

A ma embere hajlandó a technikai fejlődésnek szédültes lendülete közbén a létűn korokat alacsonyabbrendűeknek, azok szereplőit a maiakhoz képest kisebb értékűeknek tekinteni, holott a valóság az, hogy — bár az emberi s különösképen a magyar geniusz a kultúra minden ágában sok kiváló szellemet termel ki — Madách óta nem akadt senki sem, aki filozófiai és történelmi tanulmányai alapján történelmi képekkel, mélységes bölcsességgel, az élet tapasztalataiból leszűrűt ítéletekkel s azok általánosításával az ember küzdelmét, sorsát, jövőbe látó vágyását, az embernek az élet értelmének és végcéljának kifürkészésére vonalkozó örökös sóvárgását tökéletesebben ki tudta volna fejezni, mint Madách Imre „Az Ember Tragédiájában.”

Madách Imre 1864-ben halt meg, három évvel Az Ember Tragédiájának megjelenése után s ime hetven esztendőnek kellett eltelti ahhoz, hogy a világhír szárnyaira vegye, hetven esztendőnek kellett eltelti, hogy itthon sok kisebb jelentőségű

egyén után végre hozzá méltó műemlekké jusson.

Végre megindult az országos gyűjtés megfelelő műemlék megépítése. Iránt, úgy érezzük, hogy Baja és Bácsmege közönsége sem vonhatja ki magát az adakozás, az áldozás kötelezettsége alól.

Baján, a megye székhelyén ott áll Toth Kálmán szobra; a költő

városa és megyéje kell, hogy méltányolni tudja minden idők egyik legnagyobb költőjének és bölcselőjének: Madách Imrének emléket.

Reméljük a város, a vármegye, a társadalmi egyesületek, s a tehetősek ki is veszik részüket az áldozatkészségből s adományait eljuttatják a Budapesti Hirlaphoz, mely a gyűjtést vezeti és rendezi. **Dr.KL.**

Édesapja házának padlásán agyonlőtték a madocscsai csendőrgyilkost.

Allandóan Madocscsán és környékén rejtőzködött a halálra ítélt haramia.

Márkus Szabó Jánost, a szekszárdi ügyészségi fogházból megszökött, halálra ítélt madocscsai csendőrgyilkost tegnap végre utolérte elkerülhetetlen végete: a csendőrgyilkost megölte az üldöző csendőrök golyója. Az ötletes hajsza, aki bővelkedett az izgalomokban ezzel véget ért és Madocscsán újból helyre állt a rend és nyugalom.

A csendőrséget egy kilenc éves kis leány vezette nyomra. Pénteken délután a nyomozást Damasi Farkas csendőralvezredes, a budapesti csendőrnagyosztály parancsnoka vette át és megkezdte a kihallgatásokat Madocscsán. Vincze Pál gazdálkodó kisleánya kihallgatás közben elmondta, hogy előző napon ebédet vitt Márkus Szabó Jánosnak, aki édesapja házában padlásán rejtőzködik.

A kislány vallomása után a csendőrség teljesen körülfárta Márkus Szabóék házát, majd a letartóztatásban levő öreg Márkus Szabót is előlították és a véréngzés elkerü-

lése végett őt küldték fel a padlásra, hogy az ott rejtőzködő haramiát megadásra szólítsa fel. Az apa felszólítására a halálra ítélt gyilkos egy Manlicher puskát dobott le az udvarra, majd a következő pillanatban revolveréből egy lövést adott le a csendőrökre. A lövés után a csendőrök sortűzet adtak a padlásra és a sortűz után tompa zuhanás és egy sikoltás hallatszott. Percekig tartó néma várakozás után két csendőr behatolt a padlásra, ahol megtalálták Márkus Szabó János véres, csaknem öletlen testét. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a golyó a haramia szívet sérítette meg. Márkus Szabó János tíz pere alatt kiszenvedett.

A haramia szülei és hozzátartozói ellen fogolyszóktetés címén megindult az eljárás. Mint a nyomozás kiderítette, az egész falu tudta, hogy a gyilkos hol rejtőzködik. Üldözése egész ideje alatt Madocscsán és környékén bujkált, de árulója nem akadt.

A nyilaskeresztes mozgalom korlátozása.

Az emberek általában kevésbé értékelik azt az alkotmányos polgári szabadságot, mely a békés polgári nyugalommal és renddel együtt Magyarországot tette Európá egyik legkonszolidáltabb országává.

Egyesek, csoportok összetevésze a szabadságot a szabadossággal, a viszonyok sanyaruságából fakadó elégedetlenséget vakmerően felhasznál-

nálták olyan politikai programnak az összeállítására, mely szélsőségeinél fogva kivételetlen, de alkalmas arra, hogy kirobanásokhoz, forradalmi jelentőségű eseményekhez vezessen.

Kétségtelenül ilyen program a nyilaskeresztesek programja is. De valahogy úgy látszik, hogy a nyilaskereszteseknél nem is a prog-

ram a fontos, hanem a vezérség kérdése. A vezérek fejében ott motoszkál a gondolat, hogy országos lajstromos választás is lehet s akkor természetesen a listavezető kap első sorban mandátumot. Ezért a nagy túlekedés a vezérséget. Más elvi különbséget nem láttunk, vagy legalább is nem nagyon hallottunk a vezérek között.

Azt is megállapíthatjuk, hogy a nyilaskeresztesek tagjainak főként az ifluság és az öreg emberek közül toborozták s leginkább azok közül, akiknek szavazati joguk nincsen, ha tehát politikailag nem számottevők is, mégis mint szervezett alakulatok alkalmasak arra, hogy a közrendet megfontolatlan vezetés esetén veszélyeztessék. A dunántúli néhány kivételtől eltekintve az uradalmi családokat hajszolták bele a nyilaskeresztes szervezkedésbe, csak erősíti — mint kivétel — a szabályt.

A polgári pártok, melyek az alkotmányos szabadság határain belül, teljes felelősség-érzettel és a kielégíthetetlen ígéretek teljes kikapcsolásával, a meggyőzés eszközeivel igyekeznek programjuknak híveket szerezni, kell, hogy élesen szembe forduljanak a horogkeresztes mozgalom avult frázisaival, felelőtlen ígéreteivel, s főként azon törekvésével, hogy idegen mintára rohamcsapatokat szervezzen zavaros politikai törekvéseinek erőszakkal való keresztülvitelére.

Az egész ország pártkülönbség nélkül rokonszenvesen fogadta a belügyminiszter intézkedését, mely a nyilaskeresztes rohamosztagokat feloszlatta s a nyilaskeresztesek szervezkedését beállította.

Azt hisszük nem csalódnak ha azt állítjuk, hogy a nyilaskeresztes vezéreknek éppen az a szerenésük, hogy erős az állam; mert ha az állam nem volna elég erős, akkor a nyilaskeresztes vezérek már megtették volna egymást s megismétlődött volna az a gyerekkorunkban sokat cadólt karikatura, amelyen két orozlán egymásnak szaladt, egymást kölcsönösen megették, s a képen — a színen — nem maradt más, csak két — orozlánfark.

Névmagyarosítások. Dr. Goschy Ferenc helyettes megyei főorvos nevéét Gósy-ra, — Juritsits István vármegyei íróadigazgató nevéét Szépházi-ra magyarosította.

Éhes föld, éhes növény — éhes gazda.

Azok a gazdák, akik a habertu után rendszeresen használtak műtrágyát, de az utóbbi 2—3 évben nem, érdekes megfigyelést végeztek ezekben az éveken. Termésük mennyiségileg és minőségileg csak a múlt esztendőben volt nagyjában kielégítő. A többi év eredménye mindinkább elmaradt az 1926—30-as évek átlagától és ebben az esztendőben évtizedek óta elő nem fordult katasztrófájában csuesosodott ki. Mi ennek a magyarázata?

A talajban lévő tápanyagok csak kismértékben vannak olyan állapotban, hogy azokat a növény felhasználhatja. Kedvező időjárásakor a talaj megfelelő megmunkálása azokat feltárja. Tavaly kedvező volt az időjárás, a növények a talajból ugyanahogy fel tudták venni a szükséges tápanyagokat, de a többi évben csak kis mértékben.

Az azelőtt rendszeresen (szuperfoszfáttal) műtrágyázó gazda talaja bizonyos mennyiségű könnyen felvehető tápanyagot tartalékol, de ezt a multévi termés teljesen felélte, ezidénre semmi nem maradt s az aszály miatt a növények a talajból sem tudtak foszforsavhoz jutni, az eredmény pedig az, hogy buzafeleslegünk nem lesz, eladni, exportálni való búzánk nem lesz s nyomorúságos helyzetünk tovább romlik.

Persze, ahol azelőtt sem használtak szuperfoszfátot, ott nem oly feltűnő az ezévi eredmény, ott mindig 4—7 q-ás terméssel bajlódunk. Ahol azonban ezévi eredmény sem sajnálták a szuperfoszfátot, ott az aszály decára is 12—14, sőt 18 q-ás termést csépelnek el.

Hiába, ahol éhes a föld, termés nem várhatunk, a gazda zsebe is üres marad, a természet, a növényeknek kifogni nem lehet, meg kell nekik adni az életfeltételeiket, ne hogy siralmas terméssel busszallják meg a gazda zsuttoriságát.

ségére, egy percig sem gondolván, hogy egész nagystilű tolvajjal és betörővel van dolguk. Dr. Hajdu Imre törvény-

szeki bíró tárgyalja Timpauer Dezső és társainak bűnügyét, mely iránt Baján az érdeklődés igen nagy.

Nagyarányu mozgalom indult a bajai szegényügy teljes átszervezésére.

Temunovics József kórházi lelkész áll a propaganda élén. Az ősszel meginduló munkába a lelkészkezdő papságot is belevonják.

Megirta annak idején a Baja-Bácska, hogy a szegényügynek átszervezése érdekében nagyarányu mozgalom indult Baján. Az átszervezési mozgalom élén Temunovics József, a kórház agilis lelkésze áll, aki egy esztendő bajai működése óta nemcsak a kórház és a szeretetház keretében fejt ki értékes szociális munkát, de módját ejtette annak is, hogy a társadalmi szegénygondozás ügyét tanulmány tárgyává téve, az itt felmerülő problémákat is a megoldás útjára segítse.

A kórházi lelkész, aki elsősorban P. Osslay Osvalddal a ferences szegénygondozást annyi nemes emberszeretettel végező nővérek rendjének alapító főnökével értekezett ezirányban, dr. Borbíró Ferenc polgármester kérte meg a nem kis feladatra. A szegényügyi gyűjtés fokozását célzó propaganda munkára Temunovics József készséggel vállalkozott s a kérdés alapos tanulmányozása után az ősz folyamán kész programmal kezdi a terv megvalósítását. Az érseki hatóság is örömmel fogadta a lelkésznek a szociális munkakörbe való intenzív bekapcsolódását és természetesen az egyes plébániák is az ügy mellé állanak. Temunovics József valamennyi plébánia templomában

a szószékről fog beszélni a szegényügyi feladatokról és természetesen paptársait vállaskülönbőség nélkül igyekszik belevonni a munkába. Így egyházközségeinket megalakítják a kerületi szegényügyi bizottságokat s azok közvetlenül a központnak számolnak be az elért eredményekről.

Dr. Gonezlik Kálmán apátplébános és a szentferencendi plébánia már is ígéretet tettek, hogy a vállalkozást támogatják, de a többi lelkészek is az ügy mellé állanak. A segítőmunkában a tanító és tanári testületnek is szerepet szántak. Dr. Dehény M. Alacoque a zárda tanítónépzőjének igazgatónöje kijelentette, hogy a tanítónépző növendékeivel minden hónapban egyszer a Szeretetházban tanulmányoztatja a szegényügyet.

Az ügy mellé állt dr. Róna Dezső egészségügyi főtanácsos, a kórház igazgató főorvosa és több számottevő bajai vezetőember, akiket Temunovics József lelkész propagandája nyert meg a szociális problémának.

Egyébként a város vezetősége a legnagyobb bizalommal néz a kórházi lelkész nemes vállalkozása elé és reméli, hogy a szegényügyi hozzájárulás terén beállott bajok kedvező és sikeres orvoslást nyernek.

AUTÓ és motorkerékpár PNEUMATIKOK
a legjobb külföldi gyártmányokban garanciával.

AUTÓALKATRÉSZEK
összes olasz, francia és amerikai autókhoz.

FELSZERELÉSI CIKKEK
legelősbőben:

NAGY JÓZSEF
Budapest, VI., Andrássy-ut 34.
Telefon: 221-97.

HIREK.

— **Esküvő.** A Nemzeti Bank főnökének leánya Takács Kató és dr. Ney Károly folyó hó 28-án (szombaton) d. e. fel 12 órakor tartják esküvőjüket a belvárosi plébániatemplomban.

— **Halasi küldöttség tisztelettel dr. Marschall államtitkár előtt.** Dr. Marschall Ferenc előtt államtitkári kinevezése alkalmából pénteken délután öt tagú kiskunhalasi küldöttség tisztelettel. A küldöttséget dr. Fekete Imre halasi polgármester vezette, aki beszédében kijelentette, hogy Halas város közönsége örömmel és lelkesedéssel fogadta a kinevezést és kérte, hogy legyen továbbra is szószólója Halas város érdekeinek. Dr. Marschall Ferenc köszönetet mondott az üdvözlésért és kilátásba helyezte, hogy jánosahalmi utazása alkalmával Halasra is el fog látogatni.

— **Magyar ajándék Mussolininak.** A magyar társadalom egy művészegedűt ajándékozta Mussolininak, viszonzásul a Mussolininak, viszonzásul a Magyarországnak ajándékozott Giustizia per Ungheria repülőgépet. A művészi vitrinbe helyezett hegűdűt októberben küldöttség adja át a Ducénak.

— **Svájc háborus kártérítése.** A svájci kormány értesítette a Népszövetség főtitkárát, hogy a svájci szövetségi tanács a népszövetségi tanács elé terjeszti hártérítési igényeit Németországgal, Franciaországgal, Nagybritániával és Olaszországgal szemben svájci állampolgároknak a felsorolt államok területén a vízágháboru alatt szenvedett károsodása miatt.

— **Megnyitott** Bukarestben a román nyári egyetem, amelynek vezetője, Jorga professzor beszédében a kisebbségek sorsával is foglalkozott. Azt fejtegette, hogy csendőrkkel erőszakos uton nem lehet maradandó dolgokat alkotni.

— **Letartóztatták a holland szocialisták vezérét.** A forradalmi jellegű zavargások miatt letartóztatták a hollandi szociáldemokrata párt elnökét, Schmidtet. Az első kamara 24 szavazattal, a szociáldemokraták 10 szavazata ellen törvényt fogadott el, amely a jövőben szigorú büntetésnek veti alá a politikai harc tulajátásait.

— **Mussolini** a Temps római tudósítója szerint a német fegyverkezési egyenjóság mellett foglalt állást.

Igen kedvező vásárlási alkalom 14-től—28-ig

olcsó nyári szezonjéti vásár az alant közölt cégeknél:

A mi boltunk R. T. Csábi Károly Reich Farkas fiai Reich Bernáth Welchner Lőrinc

Kattarinka József és fia Löwenstein Frigyes Radó Jenő Huszár Arnold

Eckert Vidor Fischer Pál R. T. Reinhardt Mátyás Sugar Soma Schlesinger Miksa

Apolló Illatszertár Lázár Lajos Majtinszky Lajos Farkas Mihály

A legkiválóbb nyári cikkek és maradékok igen kedvezményesen áron kerülnek kiárusításra. — Tekintse meg a vásárt mindenki, mert most vehet szépet, jót olcsón.

Kézpénzért nagyobb kedvezmény!

Hétfőn tárgyalja a Timpauer bűnügyet a bajai törvényszék.

Hétfőn lesz annak a kinos meglepetést keltő bűnügynek a törvényszéki tárgyalása, melynek központjában Timpauer Dezső tisztviselő és társai állnak. Általános feltűnést keltett a bajai rendőrség szenzációs leleplezése, hogy a város máteházi pusztai majorjaiból a Váradi érsek-uti raktárában felraktározott gabonának egy nagy mennyiségét Timpauer Dezső és betörőbandája vitték el. A lezülött tisztviselő a tél folyamán még a városi szellemi inségmunkások sorában dolgozott és a tisztviselő a legjobb indulattal álltak segít-

Minden igényt kielégítő
**Cementlapok,
Betonárúk,
Műkőművek,
Siremlékek,**

valamint beton és műkőmű-
vekhez az összes anyagok
legolcsóbban beszerezhetők:

BAJAI és DELY

cementárugyárban,

Baja, Világos-u. 8. Tel.: 2-25.

**Kedvező fizetési feltételek.
Gyártmányainkért szavatolunk.**

Fizessen elő

a **BAJA-BÁCSKARA.**

**Kerti murva
Dunakavics
Mész
Cement
Köpor
Nádfonat
Szigetelő és
tetőpapír**

Legolcsóbb
beszerzési forrás!

BAJA-BÁCSKA
építkezési és tüzelőanyag
kereskedés
Mátvás király-tér 10.
Telefon 356.

Baltázott keményfa ölenként házhoz szállítva **P 22**
Baltázott lágyfa ölenként házhoz szállítva **P 16**

**la. porosz diókokszt
DOROGI KOKSZ
DOROGI TOJÁSSZÉN**

2 éves lány és kemény tüzfát ölben és felaprítva
legolcsóbb árban szállít

Grünhut és Társa
BAJA.
Telefon: 160.

Eladó szőlő.

A város közelében, az Uj-
bokodi országút mentén fekvő,
(Vojnits Dániel-féle) 12.547
négyzetméter területű szőlő, tel-
jes felszereléssel, rajta lévő
teljesen jókarban tartott ház-
zal, mely áll 3 szoba, konyha,
préház és pincéből, szabad
kézből eladó. — Bővebbet:
Rónai Péternél Baja, Mészáros
Lázár-utca 17.

1 drb gyümölcskosár fedővel — 20
1 drb 2 kötéses la seprű — 50
1 " 3 " la " — 60
1 " 4 " la " — 70

KASS

Várady érsek-u. 25.

Veszek

szépirodalmi könyveket

KASS

Várady érsek u. 25.

HIRDETÉSEKET FELVESZ

A NYOMDAVÁLLALAT.

Az új Máv. menetrend: érvényes máj. 15-től.

Erkezés óra perc	H o n n a n ?	Indulás óra perc	H o v á ?
7 09	Gara	4 40	Hercegszántó
7 25	Ujdombóvár	5 20	Gara
7 32	Hercegszántó	5 20	Bátaszék, Sárbogárd, Budapest
7 40	Budapest, Kiskunhalas, Bácsalmás	5 31	Bácsalmás, Kiskunhalas Budapest, Csikéria
9 26	Pécs, Budapest	8 00	Ujdombóvár, Sárbogárd, Budapest
13 25	Budapest, Sárbogárd, Bátaszék	10 11	Bácsalmás, Kiskunhalas, Budapest
13 48	Budapest, Kiskunhalas, Bácsalmás	9 50	Baja, Bátaszék, Pécs
14 33	Ujdombóvár	14 03	Bátaszék, Ujdombóvár
16 52	Pécs, Bátaszék, Baja	14 43	Hercegszántó
18 03	Gara	14 48	Bácsalmás, Kiskunhalas, Budapest, Csikéria
18 27	Hercegszántó	15 05	Gara
18 42	Bpest, Kiskunhalas	15 55	Bátaszék, Sárbogárd, Budapest
20 26	Ujdombóvár, Pécs, Bátaszék	19 02	Bátaszék, Pécs, Sárbogárd, Budapest
21 44	Budapest, Kiskunhalas Bácsalmás, Csikéria	20 43	Bácsalmás, Kiskunhalas, Budapest, Csikéria
22 58	Bpest, Sárbogárd	21 59	Bátaszék, Ujdombóvár, Budapest

A **BAJA-BÁCSKA** kiadóhivatalának

BAJA, FERENCIEK-TERE 2.

Ezennel bejelentem, hogy a **BAJA-BÁCSKA** előfizetésével együtt a
TUKOR c. képes havi folyóiratra is előfizetek. Kérem, sziveskedjenek a
folyóiratot 1934. ...-tól ...-ig, tehát
egy hónapon át — negyedéven át — féléven át — egész éven át —
címemre megküldeni. Az előfizetési díjat — az előfizetési díj különbö-
zetét ...összegeben Önöknek egyidejűleg beküldöm.

Kelt ... 193... hó ... n

Név:

Foglalkozás:

Postai címe:

VÉRTES szénkereskedelmi **BAJAI FIÓKJA**
részvénytársaság
Telefon 52. Ferenciek-tere 2. Telefon 52.

Tatai 5 kilogrammos téglabrikett

csépiésre legolcsóbb! — Kályhafűtőre használjon:

**Tatai tojásbrikettet és kokszbrikettet,
budapesti elsőrendű gázkoksztot.**

Eladás nagyban és kicsinyben. házhoz szállítva.

**Ejeli
szolgálatot tart**

reggel fél 8 óráig és
vasárnap d. u. nyitva
július 16-tól július 21-ig

**Dr. GEIRINGER JÁNOS
LOVASSY UDON**

gyógyszertára

**Olcsó week-end sajt
és juh-sajt, naponta
készült friss tea-vaj**

legolcsóbban

**és
legmegbízhatóbban**

RÉDEY JÓZSEF

Belvárosi Tejüzemében
szerezheti be. — Vízontel-
adóknak nagy árengedmény!

Lefőlözött tej

literje házhoz szállítva 3 fil-
lér, 25 liter vásárlása esetén.
Sertés- és baromfinevelésnél

nélkülözhetetlen!

Saját gyártmányu
Jégszekrények

olcsón
beszerezhetők

UTRY-nál

Erzsébet királyné-utca 38. sz.

**Férfi öltönyök
Tavaszi kabátok**

legolcsóbban és legelegánsabban

Máté Lajos uriszabónál

Árpád-utca 8. szám alatt készülnek.